

Keller Tamás, Etnikai teljesítménykülönbségek az általános iskolában és az ellentétes kultúrák hipotézise, UNKP-19-4-BCE-07

Elméleti háttér, rövid irodalomjegyzék,

Az ellentétes kultúrák elmélete szerint egy társadalmon belül az elnyomott etnikumokhoz tartozó diákok saját etnikai identitásukat a többségi társadalmi csoportokkal szemben határozzák meg.

Az elmélet értelmében az elnyomott etnikumokhoz tartozó diákok szándékosan visszatartják iskolai teljesítményüket azért, hogy ezzel megfeleljenek a saját etnikai csoportjuk elvárásainak.

Az etnikai csoportok iskolával kapcsolatos eltérő elvárásai magyarázhatják a diákok között tapasztalható etnikai teljesítménykülönbségeket.

Kutatási kérdések

Az iskolai viselkedéssel kapcsolatos elvárosok különböznek-e a magyarországi Romák és nem-Romák között?

Hogyan keletkeznek ezek az ellentétes etikai elvárosok?

Mire terjednek ki ezek az ellentétes elvárosok: az iskola melletti vagy az iskolával szembeni attitűdökre?

Használt módszerek

Vinyetta kísérletet végeztünk 24 iskola 38, heteik és nyolcadik osztályos diákjával: összesen 584 diákkal.

Az iskolák vegyes etikumúak voltak: Roma és nem-Roma tanulók vegyesen jártak ugyanabba az osztályba.

A diákok 0-10-es skálán pontozták azt, hogy mennyire tartják menőnek a különböző vinyettákban leírt osztálytársaikat.

A vinyettákban leírt osztálytársak tanulmányi teljesítménye, szorgalma és magatartása váltakozott, és azok minden kombinációja lehetséges volt.

Egy diák több vinyettát is értékelt, amelyeket egy véletlen algoritmus alapján kapott.

Egy példa vinyetta az 1. Ábrán látható

Mennyire tartod menőnek azt a diákot, akinek a következő tulajdonságai vannak? A menő diák az, aki népszerű és meghatározó az osztályodban.

Válaszaidat egy olyan 0-tól 10-ig tartó skálán jelöld, ahol a 0 jelenti azt, ha egyáltalán nem tartod menőnek a diákot. A 10-es jelentése az, ha nagyon menőnek tartod a diákot. Valamint a 0 és 10 közötti számokat is használhatod úgy, hogy minél nagyobb számot adsz, annál menőbbnek tartod a diákot. Minden jellemzett diáknál csak egy választ jelölj meg!

V/38_2

A 1. diáknak a következő jellemzői vannak:

- Gyakran beszélget, nevetgél, levelezik az órákon
- Gyakran érkezik hiányos felszereléssel
- Négyes ötös tanuló
- Lány

Egyáltalán nem menő				Közepesen menő						Nagyon menő	
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	

1. Ábra: Példa vinyetta

Eredmények

A Roma diákok kevésbé tartották menőnek a jó tanuló osztálytársaikat, mint a nem-Roma diákok azokban az osztályokban, ahol a Roma és nem-Roma diákok aránya hasonló volt egymáshoz.

A Roma és nem-Roma diákok hasonlóan ítélték meg a képzeletbeli osztálytársaikat a magatartásuk vagy a szorgalmuk alapján.

Magatartás és szorgalom tekintetében nem különbözött egymástól a diákok véleménye azokban az osztályokban, ahol a Roma és nem-Roma diákok aránya hasonló volt azokhoz az osztályokhoz képest, ahol a Roma és nem-Roma diákok aránya különböző volt.

Következtetések

Magyarországon az ellentétes kultúrák jelensége sporadikusan van jelen Roma és nem-Roma általános iskolai tanulók között.

A Roma és nem-Roma tanulók iskolai teljesítménykülönbsége elsősorban nem ellentétes etnikai identitásukra vezethető vissza.

Bővebb információ: Keller, Tamás. 2020. Quality & Quantity <https://doi.org/10.1007/s11135-020-00983-x>

INNOVÁCIÓS ÉS TECHNOLÓGIAI
MINISZTERIUM

Új Nemzeti
Kiválóság Program

NEMZETI KUTATÁSI, FEJLESZTÉSI
ÉS INNOVÁCIÓS HIVATAL